

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อาชีพนักบัญชีเป็นวิชาชีพที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน แต่ไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก จนเกิดภาวะเศรษฐกิจหลายเหตุการณ์ในระดับโลก ปี พ.ศ. 2544 ได้เกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี คือ การล้มละลายของบริษัทเอนรอน (Enron) ซึ่งถือเป็นบริษัทขนาดใหญ่ของสหรัฐอเมริกา สาเหตุเนื่องมาจากการขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุน การขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับประเทศไทยนั้น ได้เกิดเหตุการณ์ในช่วงปี 2540 ซึ่งได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทั่วประเทศส่งผลให้ต้องปิดสถาบันการเงินกว่า 50 แห่ง และบริษัทเอกชนอีกหลายแห่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของนักบัญชี ที่จัดทำงบการเงินบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งหากเกิดปัญหาเศรษฐกิจ นักบัญชีจะเป็นบุคคลแรกที่ถูกพิจารณา เนื่องมาจากไม่ได้มีการนำเสนอข้อมูล หรือชี้ให้เห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้น หากกิจการได้ทราบถึงปัญหาหรือสัญญาณที่จะเกิดปัญหา จะได้มีการวางแผนในการระมัดระวังหรือหาทางแก้ไขได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดมาจาก 2 สาเหตุ ประเด็นแรก คือ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของนักบัญชี เพราะไม่ใช่เป็นผู้ที่เพิ่มรายได้ให้แก่กิจการ จึงทำให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินมาช่วยในการบริหาร ส่วนประเด็นที่สองคือ ความรู้ความสามารถของนักบัญชีในอดีตไม่มีกฎหมายกำหนดการศึกษาของผู้ทำบัญชี นักบัญชีของกิจการอาจไม่ใช่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรผู้ที่จะต้องจัดทำบัญชี ทำให้ผู้ทำบัญชีขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบัญชีที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชี และการเลือกข้อมูลสำหรับนำเสนอผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากเหตุการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า วิชาชีพบัญชีมีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนและการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้น คุณสมบัติของนักบัญชีจึงมีความสำคัญ ผู้ที่จะจัดทำบัญชีของกิจการควรมีคุณสมบัติที่ดี ครบถ้วนในการเป็นผู้ทำบัญชี ทำให้ทางการเริ่มมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น และได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นประกาศใช้ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 แทน ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ที่ได้ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี 2515 เนื่องจากมีหลักการบัญชีหลายประการที่ยังไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางการบัญชี และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพื่อให้มีการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เป็นไปตามความจริงได้มาตรฐานการบัญชี และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล สำหรับสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำบัญชี คือ กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ทำบัญชีในด้านทั่วไป และคุณวุฒิการศึกษา กำหนดความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในการจัดให้มีการทำบัญชีและงบการเงิน

ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้ครอบคลุมถึงผู้ทำบัญชี จะเห็นได้ว่า กฎหมายมีมาตรการที่จะช่วยเหลือธุรกิจทางอ้อม ในการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านบัญชีอย่างแท้จริง ซึ่งหลังจากประกาศใช้ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ทำให้ผู้ทำบัญชีในหน่วยงานธุรกิจต่างๆ ขาดคุณสมบัติจำนวนมาก ส่งผลให้ต้องไปเพิ่มคุณสมบัติให้กับตัวเอง และต้องเข้ารับการอบรมเพื่อที่จะสามารถเป็นผู้ทำบัญชีต่อไปได้

จากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ จึงได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นเพื่อสนองนโยบายต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) อีกทั้งเพื่อให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ซึ่งเน้นให้มีการพัฒนาเมืองหลัก เมืองรองของภาคต่างๆ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จึงได้มีโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูน เนื่องจากมีความเหมาะสมหลายประการ เช่น มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค แรงงาน วัตถุดิบทางการเกษตร ระบบสื่อสาร และการคมนาคม โดยเริ่มก่อสร้างและพัฒนาพื้นที่เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2526 และสร้างเสร็จในเดือนมีนาคม พ.ศ.2528 โดยใช้เงินทุนทั้งสิ้นประมาณ 358 ล้านบาท ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 75 โรงงาน จำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานต่างๆ รวม 47,525 คน นอกจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจะถือเป็นศูนย์กลางของธุรกิจขนาดใหญ่และสำคัญที่สุดในภาคเหนือในด้านการลงทุนจากต่างประเทศ การจ้างงานแล้ว ยังมีธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุน เช่น กิจการหอพักของคนในพื้นที่ ธุรกิจของคนไทยที่สนับสนุนการผลิต เป็นต้น

สำหรับในส่วนของนักบัญชีนั้น ในแต่ละบริษัทต่างต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากการดำเนินงานด้านบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ มีส่วนต้องติดต่อกับหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องมีความรู้หลายด้าน นอกเหนือจากการปฏิบัติงานบัญชีโดยทั่วไป เช่น พิธีการนำเข้า ส่งออก กับกรมศุลกากร การบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI การบัญชีสำหรับการนำเข้าและส่งออก เพื่อที่จะบันทึกบัญชีให้ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และนำส่งงบการเงินต่อพาณิชย์จังหวัด และกรมสรรพากร นอกจากการปฏิบัติงานที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานภายนอกแล้ว ยังมีการนำเสนอรายงานต่อบริษัทแม่ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ต่างประเทศ ซึ่งลักษณะงานจะเป็นไปด้วยความซับซ้อนและยุ่งยาก ดังนั้นคุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จึงมีความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องต่อหน่วยงานต่างๆ และนอกจากนั้นยังมีส่วนต่อการขับเคลื่อนของกิจการในการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะนำเสนอข้อมูลต่อนักลงทุนผู้บริหาร ซึ่งจะได้มีการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหาร และการดำเนินงานของ

ธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และประโยชน์ของกิจการโดยอาศัยข้อมูลทางบัญชีที่จัดทำและนำเสนอ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา คุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการต้องการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่หน่วยงานต่างๆ เช่น สถานประกอบการ สถานศึกษา หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณสมบัติของนักบัญชี ให้สอดคล้องต่อ กฎหมายและความต้องการของสถานประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีในสถานประกอบการ เขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการต้องการ เพื่อนำข้อมูล ไปปรับปรุงพัฒนาคุณสมบัติของตนเองให้เป็นที่ต้องการตามคุณสมบัติดังกล่าว
2. สถานศึกษาสามารถรับรู้ถึงคุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการต้องการ และสามารถนำข้อมูลปรับปรุงการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา
3. สถานประกอบการสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการคัดเลือกพนักงานบัญชี ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานประกอบการ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ สมุหบัญชี ผู้จัดการฝ่ายบัญชี หรือผู้บริหารของสถาน ประกอบการที่มีอำนาจตัดสินใจรับพนักงานบัญชีเข้าทำงาน ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัด ลำพูนจำนวน 75 โรงงาน

ขอบเขตเนื้อหาการศึกษา

การศึกษารั้ครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ คุณสมบัตินักบััญชีที่สถานประกอบการต้องการ ประกอบด้วยคุณสมบัตินี้ 3 ด้าน ดังนี้

1. คุณสมบัตินด้านความรู้ความคิด
2. คุณสมบัตินด้านความสามารถทางกระบวนการปฏิบัติ
3. จรรยาบรรณ คุณลักษณะทางจิตใจ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาไว้คือ ตั้งแต่เดือน มกราคม 2554 – กันยายน 2554

นิยามศัพท์

คุณสมบัตินักบััญชี หมายถึง คุณสมบัตินหรือพฤติกรรมที่นักบััญชีพึงมี และปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ ประกอบไปด้วย คุณสมบัตินด้านความรู้ความคิด คุณสมบัตินด้านความสามารถทางกระบวนการปฏิบัติ และ จรรยาบรรณ คุณลักษณะทางจิตใจ

นักบััญชี หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบััญชี ก็คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

สถานประกอบการ หมายถึง โรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวน 75 โรงงาน